

Dato: 5. februar 2017

Til:

Erhvervsstyrelsen,

Dahlerups Pakhus

Langelinie Allé 17

2100 København Ø

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings (DN) høringsvar til miljøkonsekvensrapport for Udvidelse af Høvsøre prøvestation for store vindmøller

Danmarks Naturfredningsforening ser vindmølleudbygning på land og på havet som afgørende i forhold til at nå målet om at hundrede procent af energiforbruget inden 2050 skal komme fra vedvarende energikilder. Teknologisk er man kommet enormt langt, og det er afgørende at vi fortsat arbejder for at bringe udgifterne for den grønne omstilling ned, så beslutningstagere i fremtiden ikke har andet valg end at se mod de vedvarende energikilder. Her vil testcentrene spille en afgørende rolle, og derfor bakker DN også op om udvidelsen i Østerild. Vi har dog betænkninger i forhold til udvidelsen i Høvsøre.

Grundlæggende mener vi at det er en stor udfordring at man ønsker at opstille den ene mølle indenfor Natura 2000 område N65, Nissum Fjord, der er delvist sammenfaldende med Habitat-område H58 og fuglebeskyttelsesområde F38. Kun en gang tidligere har man i Danmarkshistorien søgt dispensation fra Habitatdirektivet, og man vil i fremtiden se mod denne sag, for at få en forståelse af, hvad en sådan dispensation kræver i en dansk kontekst. Derfor er sagen, processen og grundigheden uhyre vigtig for os, og her mener vi, trods den udmærkede rapport, at man har nogle udfordringer som skal håndteres. Disse belyses i det følgende.

Det bemærkes i øvrigt at selv om kun den ene mølle skal placeres indenfor natura2000 området, vil også bufferen (1,6 x møllehøjde) for den næst sydligste mølle "rage ind i" området.

Vidensgrundlag	1
Artikel 6 stk. 3 og 4	2
Eventuelt kompenserende foranstaltninger.....	4

Vidensgrundlag

Helt grundlæggende mener vi ikke at det vidensgrundlag miljøkonsekvensvurderingen lægger frem, i tilstrækkelig grad bibringer det vidensgrundlag der er nødvendigt for at vurdere, i hvilken udstrækning udvidelsen vil skade områdets integritet - specifikt i forhold til de fugle der findes på udpegningsgrundlaget, som ikke fortrænges af møllerne, men som findes syd for projektområdet, og i forbindelse med forskellige aktiviteter kunne komme i karambolage med møller, master og barduner.

I miljøkonsekvensrapporten påpeges det at de to sydligste møller, meteorologi- og lysmast, vil fortrænge rastende svaner og gæs på et areal svarende til 35 ha i Natura 2000 området. For gæs og svaner drejer det sig især om Bramgås, Kortnæbbet gås, Grågås, Knopsvane, Sangsvane og Pibesvane. Ud over de nævnte arter vil møllerne også fortrænge rastende Vibe og

Hjejleflokke. Mere perifært berører det også rastemuligheder for Pomeransfugl og spillepladser for Brushane.

Men det er ikke den eneste bekymring. Vi ser med stor alvor på den bufferzone, der med møller i 200 m højde rækker langt ud i rørskoven og vandfladen i reservatet. Her er der også helt andre arter, der fortrænges. Føde og rastemuligheder i dette område er nogle af Nissum Fjords vigtigste. I miljøkonsekvensrapporten er fortrængning og skader for disse arter ikke undersøgt og dokumenteret. Det drejer sig om store svømmefuglebestande, gæs, svaner og vadefugle.

- Svømmefugle: Gråand, Pibeand, Krikand, Skeand og den sjældne Knarand
- Gæs: Knortegås, Lysbuget knortegås, Grågås, Kortnæbbet gås. For den Lysbugede knortegås gælder det, at Danmark rummer den sparsomme verdensbestand i overvinterringstiden.
- Vadefugle: Rødben, Stor Regnspove, alm. Ryle, Islandsk Ryle, Stor kobbersnepe, Dobbeltbekkasin, Hvidklire, Brushane og Klyde.

Ud over påvirkningen i bufferzonen vil mange af disse fugle på deres rute øst/vest i den nordlige del af Nissum fjord, passere meget tæt forbi de tre anlæg i Natura 2000 området, med fare for kollision og fortrængning. Det bemærkes at Lemvig Kommune i øvrigt har brushanen som ansvarsart.

Miljøkonsekvensrapporten angiver at risikoen for fugles kollision med anlæggene er minimale, da fuglene overvejende viger for anlæggene. Konsekvenser for nattrækkende fugle dokumenteres ikke. Konsekvenser ved højdeforøgelse af anlæg dokumenteres heller ikke. Det angives at spærringer i form af barduner fra metrologi og lysmaster vil øge faren for kollisioner. De eksisterende er ikke barduneret, og vi mener ikke der teknisk er noget til hinder for, at disse også kunne opføres uden barduner. I så følsomt et område burde det være selvsagt, at man valgte den mest skånsomme løsning.

Artikel 6 stk. 3 og 4

Det fremgår at miljøkonsekvensvurderingen at projektet vil påvirke områdets integritet negativt. Derfor følger vi med stor interesse kommissionens beslutning vedrørende aktivering af artikel 6 stk. 4. Særligt fordi vi er i tvivl om, hvorvidt projektet lever op til de krav, der kvalificerer aktivering af stk. 4. I [kommissionens vejledning](#) står der således, at der kun kan gives stk. 4 dispensation, hvis det er samfundsmæssigt bydende nødvendigt, og hvis der *ikke* kan findes alternative løsninger.

Habitatdirektivets artikel 6 stk. 4:

"Hvis en plan eller et projekt, på trods af at virkningerne på lokaliteten vurderes negativt, alligevel skal gennemføres af bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser [...], fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, [...]"

I vores forståelse skal projektet i Høvsøre ydermere ses i sammenhæng med projektet i Østerild idet DTU Vind i sin tid ansøgte staten om at udpege 4-7 nye pladser for testvindmøller i Danmark, og at man i den forbindelse har lagt op til at der skal opsættes to møller i Østerild og to i Høvsøre. Derfor bør spørgsmålet om hvorvidt der findes alternative placeringsmuligheder inddrage muligheden for at den ene mølle (Høvsøre), eller begge møller, kan placeres i Østerild.

- Er der i overvejelserne om at aktivere artikel 6 stk. 4 taget højde for, at den ene eller begge møller kunne placeres i Østerild?

I forhold til om det er samfundsmæssigt bydende nødvendigt "skal de kompetente myndigheder analysere og påvise behovet", hvor der også skal lægges til baggrund, at projektet kunne udføres i en anden målestok.

Vejledningens pkt. 1.3.1. Undersøgelse af alternative løsninger:

” Da uønsket forringelse af Natura 2000-nettet skal undgås, bør det overvejes at foretage en gennemgribende revision af en/et foreslået plan eller projekt eller trække forslaget tilbage, hvis det er påvist, at det vil få væsentlige negative virkninger på det pågældende områdes integritet. Dette bør navnlig være tilfældet, hvis der er tale om virkninger på prioriterede naturtyper og/eller arter, der er beskyttet efter habitatdirektivet, eller på globalt truede fuglearter i fugledirektivets bilag I. De kompetente myndigheder skal først analysere og påvise behovet for planen eller projektet.”

Vi mindes ikke at have set en sådan analyse? Findes der en analyse, der påviser et samfundsmæssigt bydende nødvendigt behov for at opstille mølle(r) indenfor Natura 2000 området, og er der i så fald taget højde for:

- Om den ene eller begge møller kunne placeres i Østerild? Og, hvis ikke, om det er samfundsmæssigt bydende nødvendigt at der opstilles 4 og ikke 3 møller i alt og 2 og ikke en i Høvsøre?
- Om møllehøjden kunne reduceres for den ene eller begge møller. Derved ville bufferzonen blive mindre, og fylde mindre i Natura 2000 området. Det bemærkes, at man anså dette som en mulighed i forbindelse med hovedforslaget, hvor makshøjden på den nordligste mølle netop var reduceret for at leve op til bl.a. støjkrav i forhold til naboer.
- Om muligheden for at løfte samfundsopgaven påvirkes negativt i en sådan grad at projektet ikke kan gennemføres, hvis møllen opstilles som foreslået i hovedforslaget?

DTU Vind er en privat aktør. Om forholdet mellem private aktører og artikel 6 stk. 3 og artikel 6 stk. 4 skriver kommissionens vejledning under 1.3.2:

”Hvad angår ”andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser” af social eller økonomisk art, fremgår det klart af ordlyden, at kun samfundsinteresser, uanset om de forsvares af offentlige eller private organer, kan afvejes over for direktivets bevaringsmålsætninger. Projekter, der udvikles af private organer, kan derfor kun tages i betragtning, hvis de bevisligt tjener sådanne samfundsinteresser”.

- Forventningen må være, at der skabes arbejdspladser og eksport i en sådan grad at det er samfundsmæssigt bydende nødvendigt. Vejledning er meget firkantet omkring det beviselige. Er der udarbejdet en sådan analyse; altså en analyse der viser, at der vil være et tilstrækkeligt stort overløb til det danske samfund, når, også udenlandske, investorer lejer sig ind på arealerne for at udvikle vindkraft?

Det bemærkes i øvrigt at økonomiske og sociale hensyn ikke er nævnt som eksempel på bydende nødvendige samfundsinteresser i direktivet. I den konkrete sag henvises der til netop til sociale og økonomiske hensyn, vejledningen er dog lidt vævende på dette område, men det er klart at ikke enhver form for samfundsinteresser af social eller økonomisk art nødvendigvis kan gøres gældende. Det bemærkes endvidere at der i vejledningen også står at samfundsinteresser skal være *væsentlige*, og samfundsinteresser kun kan være væsentlige, hvis der er tale om interesser på lang sigt.

Således, i vejledningens 1.3.2:

a) samfundsinteresserne skal være væsentlige: ikke enhver form for samfundsinteresser af social eller økonomisk art kan gøres gældende, navnlig ikke når de afvejes mod de interesser, der beskyttes ved direktivet.

b) i denne sammenhæng er det også rimeligt at antage, at samfundsinteresser kun kan være væsentlige, hvis der er tale om interesser på lang sigt. Kortsigtede økonomiske interesser eller andre interesser, som kun kan have fordele for samfundet på kort sigt, vil ikke være tilstrækkelige til at opveje de langsigtede bevaringsinteresser, direktivet varetager

Den sydlige placering af møllerne begrundes i det alternative forslag med, at opkøb af yderligere 3 (8 i stedet for 5) ejendomme, samt andre fordyrende forhold, vil påvirke projektet i en sådan grad, at det ikke bliver rentabelt. Det kan for udenforstående være svært at forstå, hvordan økonomien i projektet der er af samfundsmæssigt bydende nødvendighed i en sådan grad at der på EU-niveau skal dispenseres fra Natura 2000 bestemmelserne, kan væltes ved dette der synes som en mindre udgift i det store billede? I sær når de ovenfor nævnte alternativer også tages med i betragtning. Det er i dansk sammenhæng en meget vigtig sag, og derfor bør der ikke kun fordi direktivteksten kræver det, offentligt foreligge dokumentation for, at det forholder sig som pålydende.

Eventuelt kompenserende foranstaltninger

Såfremt kommissionen accepterer orienteringen om udvidelsen, ser Danmarks Naturfredningsforening frem til at være med til at udforme de nødvendige kompensationsforanstaltninger iht. lovforslagets Kapitel 2 samt beskrivelsens afsnit 5.3.1. Konkret vil vi gerne foreslå, at man undersøger muligheden for at den nordvestlige del af Natura-2000-området fra pumpestationen op til Høvsørevej naturgenoprettes til en tilstand før 1969. Herved vil der opstå gunstige forhold for de fortrængte vadefugle, svømmeænder og gæs. Reservatgrænsen skal så samtidigt rykkes med op.